

Književnost ob Donavi

Šestdeset književnikov in prevajalcev iz 16 držav se bo do konca oktobra prepuščalo valovom reke in književnosti.

Mimi Podkrižnik, zunanja politika
pet, 07.10.2011, 12:00

Plovbo po Donavi z lokalnimi partnerji organizira Evropska mreža literarnih centrov Halma, podpira jo evropska komisija, pokrovitelj so Unescove nacionalne komisije Avstrije, Hrvaške, Nemčije, Madžarske, Romunije in Slovaške. Na jutrišnji postojanki v Novem Sadu bodo na posebnem Večeru slovenske literature ob Nataši Kramberger na ladji MS Stadt Wien brali še Peter Rezman, Tadej Golob in Damijan Šinigoj.

Razpoloženje je navdihujoče privzdignjeno, za dušo in intelekt. Šestdeset književnikov in prevajalcev iz šestnajstih držav – med njimi je mlada slovenska pisateljica iz Berlina **Nataša Kramberger** – se od 23. septembra prepušča valovom Donave in književnosti. Medtem ko reka, ki je intelektualno izzivala že **Claudia Magrisa**, sledi svojemu staremu toku, umetniki zajemajo iz novih izvirov besed.

Literature in Flux – via Danube je šesttedenski festival pisanja zgodb in branja, sobivanja večinoma na ladji, razen tam, kjer reka ni plovna, je srečevanje različnih nacionalnih kultur, razmislek o njih in po svoje tudi praznik praelementa, vode. Za Krambergerjevo, ki se nam je javila iz romunske »kulturniške luke Cetate«, je tudi priložnost zašiti nekaj novih »polnih vreč zgodb«. Na literarnem potovanju jo, seveda, najprej zanima, »kako, če sploh, diha reka«, kako je slišati valovanje in kako tišino, kaj pomeni »čisto od blizu doživeti ribe, ptice, struge, drevesa, skale, otočke...«, zagotovo pa še dodatno pozornost pritegujejo socialni, tudi zgodovinsko-politični konteksti Obdonavja.

Njegova lepota jo tako presunja, da je nekje vmes, med plovbo, že pomislila, »saj to je vendar paradiž«. »Lahko bi bil, če ga ne bi uničile premnoge fabrike«, če ne bi industrija zamazala vode v žalostno rjavo. In vendar je rečno potovanje skozi srednjeevropski prostor in Balkan zanjo predvsem poetično občutenje »lepega«: ustvarjalci so, prosti spon in takole na vodi ali ob njej še bližje drug drugemu kakor sicer, odrinili v bolgarskem mestu Ruse. Različnih generacij, nazorov, jezikov in tradicij so dvignili sidro, da bi pluli po meandrih Bolgarije in Romunije ter jo proti toku rezali po Srbiji, Hrvaški, Madžarski, Slovaški in nazadnje Avstriji, kjer se bo konec oktobra festival sklenil na Dunaju. Odrinili so, da bi se, spet uglašeni z naravo in v ritmu, ki ga daje reka, spraševali o Evropi, kulturah spominjanja, umiranju starih in rojevanju novih nacionalnih mitov, o identitetah, objavljanju v jezikih malih narodov, tudi o književnosti iz Slovenije, o tem, »Kaj je Jugoslavija?«, o svobodi govora...

Krambergerjeva bo kot znana šivilja »polnih vreč zgodb« za nameček z iglo povezala stare kose blaga, ki so jih in jih še bodo našli med postanki, sopotniki pa jih bodo napolnili s svojo vsebino. Zaradi velikega navdušenja nad projektom, o katerem so v režiji **Hanke Kastelicove** že pred časom posneli dokumentarni film, ji bodo ustvarjalci, kakor zdaj obljublajo, po koncu plovbe še od doma poslali kose starih zaves, namiznih prtov, dedkovih srajc in babičnih bluz, skupaj z zgodbami v maternem jeziku. Pripovedovale bodo o času, ki ga ni več, iz prostorov, ki so.

Avtorica romana Nebesa v robidah in nekdanja nominiranka za nagrado kresnik bo zatem vsakomur iz njegovih krp sešila vrečo in nanjo natisnila zgodbo. Kmalu razstavljene v Jurovskem Dolu v Slovenskih Goricah, od koder izhajata mlada ustvarjalca in literarni projekt »polne vreče zgodb«, bodo v odročno slovensko vas pripeljale širni svet. Pozneje preposlane nazaj na tuje bodo dokazovale, »da ohraniti kos blaga pomeni ohraniti drobce ljubezni«. Tako ali drugače bodo govorile o nepozabni izkušnji z Donave.